

Tercera passa enrere dels sandinistes

Després de passar sis anys allunyats del govern, els sandinistes del FSLN han fracassat en la temptativa de reconquerir la presidència de Nicaragua, el segon país més pobre d'Amèrica després d'Haití.

Alguns edificis abandonats del centre de Managua encara recorden els efectes del terratrèmol que al 1972 gairebé va fer desaparèixer la capital de Nicaragua. A la paret d'un d'aquests edificis, encara s'hi pot llegir una pintada dels anys de la guerra: *FSLN, ni un paso atrás*. Però, per causes externes i per errors propis, els sandinistes no han pogut ser sempre fidels a aquesta consigna revolucionària universal.

La primera passa enrere, la va imposar Reagan amb la força de les armes. El desgast dels anys de guerra i la misèria consegüent van provocar la segona derrota sandinista, aquest cop a les urnes. Al 1990 el FSLN va perdre les eleccions i Violeta Chamorro va convertir-se en presidenta. En un cas inèdit a l'Amèrica Llatina, els mateixos que havien assolit el poder per les armes, el cedien onze anys després en unes eleccions.

La tercera passa enrere dels sandinistes té els orígens en la derrota electoral del 1990. Després de perdre les eleccions va començar el repartiment dels béns del partit i de l'estat, en un procés anomenat popularment *pinata*. Les propietats que havia anat acumulant l'estat van anar a parar a mans dels funcionaris i dirigents sandinistes. Després, durant el mandat de Chamorro, el FSLN s'ha oblidat completament de fer oposició, concentrat com estava en les lluites internes.

Aquestes lluites que van culminar l'any 1994 amb l'escissió d'un grup dirigit per l'ex-vicepresident sandinista Sergio Ramírez. Molts intel·lectuals, artistes i professors universitaris es van distanciar del FSLN, que va quedar en mans dels *comandantes*. I aquest és un problema que es repeteix al Salvador o a Guatemala: els partits d'esquerres estan en mans de vells guerrillers, que no acaben de ser conscients del desig social de pau. Hi ha injustícies en aquests països que podrien justificar l'ús de les armes, però la majoria de la població s'estima més suportar les injustícies que no pas perdre un germà, un fill o un amic a la guerra.

Així, doncs, el FSLN va arribar a les eleccions del passat 20 d'octubre amb una situació interna delicada i amb molts menys recursos econòmics que no l'ultraconservadora Alianza Liberal d'Arnoldo Alemán. Daniel Ortega i els seus van dissenyar una estratègia amb molts canvis de façana, però amb poca renovació. L'"Himne de l'alegria" va substituir els cànecs antiimperialistes, el vermell i negre va deixar pas al color blanc i Ortega va moderar el to dels seus discursos. Era l'acostament definitiu a la socialdemocràcia.

ARXIU / EFE

Però no va ser suficient. Per més que les eleccions van ser plenes d'irregularitats, Alemán serà el nou president de Nicaragua. I ho serà gràcies al suport de grups molt diversos. Des de l'Església Catòlica, encapçalada per l'arquebisbe de Managua, Miguel Obando, fins a petits empresaris amb ganes de fer negoci, passant per la part més dura de l'exili somozista. Però els conservadors no haurien pogut guanyar sense el suport d'una part dels sectors populars. A Nicaragua, el vot de la por també funciona, i Alemán l'ha sabut explotar. Són molts els qui van votar l'Alianza Liberal convençuts que el retorn dels sandinistes hauria implicat el retorn de la guerra. En aquest sentit, el recanvi d'Ortega reclamat per alguns sectors del FSLN potser hauria ajudat a rebaixar aquest temor popular.

Però, en el fons, Alemán ho tindrà molt difícil per a governar Nicaragua. En primer lloc, perquè no té majoria absoluta i per tant haurà de pactar totes les lleis amb els sandinistes. Però, sobretot, perquè en un país amb el 80% de les famílies per sota els nivells de pobresa, un 65% d'atur i un deute extern de 8.500 milions de dòlars, la política econòmica la decidiran el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional.

Els sandinistes no han sabut dur a terme una autèntica renovació del partit que eliminés la por del retorn a la guerra. Alguns dirigents d'aquesta formació van demanar la substitució d'Ortega al front d'aquesta formació.

Martí Estruch